

Ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) ziņojuma sabiedriskā apspriešana paredzētajai darbībai - Vēja elektrostaciju parka «Audari Wind» būvniecība Dienvidkurzemes novadā

PROTOKOLS

Rīgā

Sanāksmes norises laiks: 2024. gada 18. aprīlī plkst. 18:00, Priekules Kultūras namā (adrese: Peldu iela 1, Priekule, Dienvidkurzemes novads).

Sanāksmi vada:

Raivis Kalējs, Dienvidkurzemes novada domes priekšsēdētāja vietnieks attīstības jautājumos.

Sanāksmes dalībnieki: Klātienē sanāksmē piedalās 16 dalībnieki (sanāksmes dalībnieku saraksts pieejams pēc pieprasījuma).

Sanāksmi protokolē: Elizabete Velce, SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" biroja administratore pēc sanāksmes ieraksta.

Sanāksmes gaita:

Raivis Kalējs uzsāk sanāksmi un stāsta par atjaunojamās elektroenerģijas nozīmi mūsdienu tirgū. Iepazīstina klātesošos ar sanāksmes darba kārtību, tehnisko informāciju un dalībnieku iespējām uzdot jautājumus un iesaistīties diskusijā.

Raivis Kalējs dod vārdu AS AB Wind pārstāvim Jānim Bolem, lai iepazīstinātu ar uzņēmumu un projekta ieceri.

Jānis Bode sniedz ieskatu par AB Wind darbību atjaunīgās enerģijas ražošanā un piegādē, esošajiem vēja parkiem un plānotajiem projektiem Latvijā. Ieskiecē vēja parka attīstības ciklu, projekta attīstības posmus un potenciālo laika grafiku. Stāsta par potenciālajiem ieguvumiem pašvaldībai un iedzīvotājiem, minot, ka nākotnē elektroenerģijas cenām vajadzētu kļūt zemākām.

Sanāksmes dalībnieks 1 jautā, kurš garantēs zemāku elektroenerģijas cenu, ja ir plānoti tik daudzi vēja parku projekti Latvija?

Raivis Kalējs pateicas par jautājumu un aicina to uzdot pēc prezentācijām, diskusiju sadaļā. Aicina SIA Estonian, Latvian & Lithuanian Environment pārstāvjus Lūciju Kursīti sniegt informāciju par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu.

Lūcija Kursīte iepazīstina dalībniekus ar sanāksmes mērķiem un prezentācijas saturu. Sniedz skaidrojumu par ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) mērķiem, normatīvo regulējumu, procedūru un aspektiem, kuri tiek vērtēti IVN procesā. Tiek paskaidrots, ka gala lēmumu par vēja parka izbūvi pieņem Ministru Kabinets atbilstoši Enerģētiskās drošības un neatkarības veicināšanas likumdošanai. Tiek norādīts, ka sanāksme tiek ierakstīta un pēc sanāksmes būs pieejams gan sanāksmes prezentāciju ieraksts, gan protokols.

Tiek sniegta informācija par nozīmīgākajiem VES parka raksturlielumiem, uzsverot, ka tiek plānots uzbūvēt līdz 17 vēja elektrostacijām ar kopējo jaudu līdz 120MW.

Lūcija Kursīte iepazīstina dalībniekus ar ietekmēm, kas tika pētītas IVN procesa ietvaros: dabas vērtības, iedzīvotāju veselība un drošība (trokšņu emisijas, mirgošana), ietekme uz ainavu un kultūrvēsturiskajām vērtībām, vides riski, kā arī citas ietekmes (aviācijas drošība, klimata pārmaiņas, sociāli ekonomiskie faktori, u.c.). Atgādina, ka visi pētījuma rezultāti ir atspoguļoti IVN ziņojumā. Tāpat tiek sniegta informācija, kādas ir būtiskākās ietekmes un kādi ietekmi uz vidi mazinoši pasākumi tiek piedāvāti.

Prezentācijas noslēgumā tiek sniegta ar limitējošajiem faktoriem un ekspertu sniegtajām rekomendācijām. Aicina dalībniekus rakstiskus priekšlikumus un ieteikumus par IVN ziņojumu sūtīt Vides pārraudzības valsts birojam līdz 2024. gada 9. maijam.

Raivis Kalējs pasakās par prezentācijām. Uzsāk jautājumu sadaļu ar jautājumu par vēja ģeneratoriem no ainaviskā viedokļa. Kādēļ starp piedāvātajiem modeļiem ir tik nelielas augstumu atšķirības?

Jānis Bode, AS AB Wind pārstāvis atbild, ka, tā kā ir piešķirtā jauda šobrīd ir 58MW, projektā netiks uzbūvētas vairāk par 10 vēja stacijām. Lai nebūtu jāizbūvē pārāk daudzi pievedceļi un jābojā ainava, vēja stacijas tiks izbūvētas reljefa pazeminājumos, radot mazāko iespējamo ietekmi uz ainavu.

Sanāksmes dalībnieks 1 komentē par zaļās elektroenerģijas ieguvumiem un trūkumiem. Atzīmē augstās izbūves izmaksas un zaļās elektroenerģijas nerentabilitāti, kas nonāks biržā. Izsaka bažas par Priekules iedzīvotāju ieguvumu trūkumu projekta attīstības laikā un ietekmi uz dabu, kas radīsies no būvniecības procesa, apšaubot vēja staciju utilizācijas iespējas. Prezentē bildes ar vizuāliem piemēriem ar vēja elektrostaciju negadījumiem. Uzdod jautājumu par vēja staciju utilizāciju projekta ietvaros, kurš uzņemas atbildību par utilizāciju pēc vēja parka ekspluatācijas beigām?

Raivis Kalējs uzdod papildu jautājumu par zemes īpašnieku. Vai tas ir attīstītājs? Aicina attīstītāju atbildēt uz iepriekš uzdotajiem jautājumiem.

Jānis Bode apstiprina, ka vēja parka attīstībai plānotā teritorija ir AB Wind zemes īpašums. Vēja parka ekspluatācija paredzēta 30 gadus. Šobrīd attīstītājs nodarbojas, lai esošo zemi sakārtotu un padarītu drošu, jo tur ir daudz liecības no kara laika (piemēram, lādiņi).

Sanāksmes dalībnieks 1 jautā, kādi ir piedāvātie utilizācijas vai apsaimniekošanas darbi pēc šī ekspluatācijas perioda?

Jānis Bode apstiprina, ka pēc ekspluatācijas iespējams uz vecajiem pamatiem tiks izvietotas jaunas vēja elektrostacijas.

Sanāksmes dalībnieks 1 jautā, vai attīstītājs var konkrēti nosaukt, kāds ir plāns pēc šī ekspluatācijas termiņa?

Jānis Bode atbild, ka, tā kā zeme ir uzņēmuma īpašumā, atbildēt uz šo jautājumu šobrīd nav iespējams.

Sanāksmes dalībnieks 1 izsaka šaubas par to, ka pēc kāda laika šī zeme var nonākt citu īpašnieku rokās, kuru skatījums uz teritorijas attīstību ir atšķirīgs un tas varētu nelabvēlīgi ietekmēt Latvijas ainavu un vidi.

Sanāksmes dalībnieks 2 uzdod jautājumu attīstītājam. Tā kā ceļu infrastruktūras sakārtošana tika minēta kā plānotais ieguvums, kas notiks ar ceļu sakārtošanu, ja projektu attīstīt nebūs iespējams?

Jānis Bode atbild, ka ceļu infrastruktūra tiks sakārtota tad, ja notiks projekta attīstība/būvniecība.

Sanāksmes dalībnieks 2 jautā, par cik palielināsies iedzīvotāju nodokļu iemaksas šāda vēja parka attīstības kontekstā, jo ir apstiprināts jaunais iepirkums par elektroenerģiju caur biržu.

Raivis Kalējs skaidro, ka elektroenerģijas cenu ietekmē tirgus pieprasījums un piedāvājums. Cenai nevajadzētu kļūt augstākai, ja valstī tiek vairāk ražota atjaunojamā elektroenerģija. Papildina iepriekš sniegto atbildi par ceļu infrastruktūru, uzsverot, ka tas ir pašvaldības interesēs gūt iedzīvotājiem un pašvaldībai ieguvumu no šāda projekta īstenošanas.

Sanāksmes dalībnieks 2 jautā, cik dziļi zemē tiek uzstādīti vēja elektrostaciju bloki?

Jānis Bode atbild, ka šis dziļums atkarīgs no stacijas modeļa izvēles. Šobrīd precīzu dziļumu nevar nosaukt.

Oskars Beikulis papildina, ka pēc Latvijas pieredzes secināms, ka tas ir padsmītu metru dziļumā, taču atkarīgs no konkrētās vietas gruntsūdeņu dziļuma.

Sanāksmes dalībnieks 2 komentē, ka plānots iesniegt prasību par padziļinātu gruntsūdeņu izpēti pirms projekta būvniecības.

Oskars Beikulis skaidro, ka šāda izpēte ir daļa no projektēšanas stadijas un būvprojekta, bez kā būvniecība nav iespējama.

Sanāksmes dalībnieks 2 jautā, kā uzņēmums nodrošinās darbību bezvēja periodā, kad vēja stacijas nedarbosies?

Jānis Bode atbild, ka paredzēt šādu situāciju nevar, taču paredzētās darbības vietā ir ļoti labi vēja apstākļi.

Sanāksmes dalībnieks 2 precīzē kontekstu, kādā jautājums tika uzdots, skaidrojot, ka valsts apstiprinājusi subsīdiju plānu, kā rezultātā projekta attīstītājam tiks maksāta nodokļu maksātāju nauda dīkstāves periodos.

Oskars Beikulis jautā, vai ir zināms konkrēts regulējums? Par šādu regulējumu nav dzirdēts. uzsver, ka ar minēto budžetu nav iespējams sniegt subsīdijas visiem ražotājiem.

Sanāksmes dalībnieks 2 uzdod jautājumu par drošību, norādot, ka pēc Aizsardzības ministrijas izsniegtās kartes ar sarkanajām zonām, šis parks atrodas teritorijā, kurā šādu nevar būvēt.

Oskars Beikulis apstiprina, ka plānotais vēja staciju parks ir AM sarkanajā zonā, taču iezīmēto zonu teritorijās ir iespējams attīstīt vēja parkus, ja tiek nodrošinātas tehnoloģijas, kas neietekmē AM tehnoloģijas drošības nodrošināšanai. Skaidro, ka Latvijā plānots ieviest kārtību, kas ir līdzīga Lietuvā izmantotajai, par kompensāciju mehānismu šādos gadījumos.

Sanāksmes dalībnieks 2 jautā, cik augstas stacijas plānots izvietot?

Jānis Bode atbild, ka staciju augstums atkarīgs no stacijas modeļa.

Lūcija Kursīte papildina, ka iespējamais augstākais variants ir 267 metri.

Jānis Bode turpina, skaidrojot, ka šobrīd tiek gaidīti vēja dati, lai izlemtu par efektīvāko vēja staciju izvēli.

Sanāksmes dalībnieks 2 komentē, ka vēlas, lai attīstītājs apzinās, ka iedzīvotāji nav pret projektu un vides attīstību, taču tam jānotiek saprātīgi, nodarot mazāko iespējamo kaitējumu.

Sanāksmes dalībnieks 3 jautā par sīkspārņiem. IVN ziņojumā minēts, ka 2 gadus tiks veikti apsekojumu darbi par bojā gājušajiem sīkspārņiem. Kādas ir definētās normas, lai noteiktu, ka mirstības koeficients ir par augstu?

Oskars Beikulis atbild, ka šāda prasība ir visiem vēja parkiem Latvijā. IVN ziņojumā ir aprakstīts, ka šāda prasība ir iekļauta, lai nepieciešamības gadījumā kontrolētu vai papildus ierobežotu uzstādīto vēja staciju darbību. Sniedz sīkākus paskaidrojumus par monitoringa procesu un par to, ka procesu kontrolē Dabas aizsardzības pārvalde.

Lūcija Kursīte papildina, ka Vides pārraudzības valsts birojs nosacījumu par monitoringu iekļaus atzinumā.

Sanāksmes dalībnieks 4 jautā, kādēļ netiek celtas horizontālas vēja elektrostacijas?

Oskars Beikulis atbild, ka horizontālām vēja elektrostacijām nav iespējams saražot tādu jaudu kā vertikālajām.

Sanāksmes dalībnieks 4 komentē, ka šāda vēja elektrostaciju būvēšana radītu mazāku negatīvo ietekmi, bet attīstītāji vadās pēc peļņas iespējām, nedomājot par zemes realizēšanu pēc projekta ekspluatācijas laika.

Jānis Bode paskaidro, ka esošā zeme ir iegādāta vairāk nekā pirms 20 gadiem, un šajā periodā notika zemes sakārtošana.

Sanāksmes dalībnieks 4 komentē, problēma ir ilgtspējas jautājumā.

Jānis Bode jautā Oskaram Beikulim par reālā kaitējuma iespējamību pēc ekspluatācijas laika?

Oskars Beikulis atbild, ka pēc Dānijas un Vācijas piemēriem var secināt, ka iespējams izmantot esošos pamatus jaunu vēja elektrostaciju uzstādīšanai, taču jāņem vērā, ka iespējams, ka nākotnē aktuālās vēja elektrostacijas būs vēl lielākas un esošie pamati nebūs pietiekami stabili jaunajiem standartiem.

Sanāksmes dalībnieks 4 turpina, ka tieši šis ir tas, ko iedzīvotāji vēlas dzirdēt – vai attīstītājam ir redzējums par laika periodu pēc vēja parka ekspluatācijas perioda?

Oskars Beikulis atbild, ka Klimata un enerģētikas ministrija šobrīd strādā pie normatīvā regulējuma izstrādes, kas noteiks depozīta maksājumu, ko sniedz attīstītājs un tas tiks novirzīts demontāžai un utilizācijai.

Sanāksmes dalībnieks 4 atbild, ka šis ir loģisks risinājums. Min Itālijas piemēru par neveiksmīgu ekspluatācijas beigu periodu.

Sanāksmes dalībnieks 5 jautā par kopējo vēja elektrostaciju pamatu svaru. Ņemot vērā kopējo plānoto vēja elektrostaciju daudzumu Latvijā, vai pietiks izejmateriāli, lai veidotu šāda apjoma pamatus visām plānotajām vēja elektrostacijām un ceļu infrastruktūras izveidei?

Jānis Bode atbild, ka jebkura attīstītāja interesēs ir turpināt attīstīt jau esošo izbūvēto infrastruktūru un pēc 30 gadiem uz esošajiem pamatiem uzstādīt jaunas vēja turbīnas.

Oskars Beikulis papildina, ka attīstītājs pēc ekspluatācijas var izvēlēties būvēt atbilstoša izmēra vēja elektrostacijas uz esošajiem pamatiem. Tiek minēts Nīderlandes piemērs.

Sanāksmes dalībnieks 5 apšaubā plānoto vēja staciju transportēšanu uz plānoto teritoriju, izmantojot valsts un pašvaldību ceļus.

Oskars Beikulis apstiprina, ka transportēšana ir apgrūtinājums, taču smago detaļu pārvietošanai tiek izmantoti specializēti transportlīdzekļi.

Sanāksmes dalībnieks 5 jautā, vai kāds no klātesošajiem ir dzīvē redzējis, šāda izmēra (250m) vēja elektrostacijas?

Oskars Beikulis apstiprina, ka ir bijis šādā vēja parkā, kas atrodas Lietuvā ar 250-258m augstām stacijām.

Raivis Kalējs aicina dalībniekus uzdot papildus jautājumus.

Sanāksmes dalībnieks 6 jautā, vai ir aprēķināts, cik aptuveni Latvijā palielināsies saražotās elektroenerģijas daudzums, ņemot vērā plānoto vēja parku attīstību?

Oskars Beikulis atbild, ka, ja tiktu attīstīti visi plānotie vēja parki, tad Kurzemē uzbūvētie parki spētu nodrošināt visas Latvijas patērēto elektroenerģiju. Skaidro, ka no visiem plānotajiem vēja elektrostaciju parkiem, visdrīzāk, tiks izbūvēti tikai aptuveni 10%.

Sanāksmes dalībnieks 6 jautā, kādēļ ir tik liela starpība starp plānoto un to, kas tiks realizēts?

Oskars Beikulis paskaidro, ka pašizmaksā šādu vēja elektrostaciju uzbūvēšanai pieaug, kā arī ierobežojošie faktori arī mainās, tādēļ daudzas ieceres netiek realizētas, jo nav rentablas.

Sanāksmes dalībnieks 6 ierosina, ka attīstītājam būtu jānodrošina ieguvums vietējiem iedzīvotājiem, nevis jāpārdod elektroenerģija uz citām valstīm.

Oskars Beikulis atbild, ka šāda situācija nenotiks, ja netiks izveidota pārvaldu sistēma uz Vāciju vai citām iepriekš minētajām valstīm. Min vairākus ārzemju piemērus.

Sanāksmes dalībnieks 6 komentē par jūras parku apgrūtinājumiem reģionā.

Oskars Beikulis skaidro, ka jūras parku būvniecība ir apjomīgāks projekts, un jāņem vērā, ka arī to realizējamo parku skaits būs krietni mazāks par sākotnējo ieceri.

Sanāksmes dalībnieks 6 atkārtoti ierosina padomāt par ieguvumiem vietējiem iedzīvotājiem, piedāvājot izdevīgākus elektroenerģijas tarifus.

Raivis Kalējs pateicas par veltīto laiku un dalību ziņojuma sabiedriskajā apspriešanā. Aicina iedzīvotājus iesniegt priekšlikumus un ieteikumus VPVB līdz 9. maijam. Atgādina par IVN ziņojumu fizisko pieejamību pašvaldībā un ziņojuma pieejamību gan pašvaldības, gan ziņojuma izstrādātāja mājas lapā un noslēdz sanāksmi.

Sanāksme tiek slēgta: plkst. 20:05

Sanāksmes vadītāja R. Kalējs

Sanāksmi protokolēja E. Velce

Sanāksmes protokols ir sagatavots, izmantojot sanāksmes laikā veikto audio ierakstu.